

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
12/5244 ANE

Dato
25 .01.2013

Anvendelse av hvitvaskingsreglene på vergemålsområdet

Finansdepartementet viser til brev fra Justis – og beredskapsdepartementet 5. desember 2012 og øvrig kontakt vedrørende reglene om hvitvaskingsregelverket anvendt på vergemålsområdet.

I forbindelse med forberedelsene av overgangen til ny modell for forvaltning av midler for personer under vergemål, som etter planen skal tre i kraft 1. juli 2013, er det reist spørsmål rundt hvordan kravene om kundekontroll i henhold til lov 6. mars 2009 nr. 11 om hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) § 7, skal kunne gjennomføres på en betryggende og hensiktsmessig måte.

Justis - og beredskapsdepartementet har vist til at hovedregelen i hvitvaskingsloven § 7, som legger opp til en normalordning der kunden selv møter i banken for å opprette konto, og hvor banken foretar en kontroll av kundens identitet på bakgrunn av "gyldig legitimasjon", vanskelig vil la seg gjennomføre ved overføringen av midler fra "fellesmassen", til individuelle konti for den enkelte person under vergemål, slik det nå må gjøres ved det nye systemet.

Fra Justis- og beredskapsdepartementets side er det vist til at personlig oppmøte vil kunne være krevende for mange personer under vergemål. Videre vil legitimasjonsdokumenter kunne være vanskelig å fremskaffe for verge. Det er heller ikke gitt at alle i denne gruppen, for eksempel personer på institusjon eller de eldste eldre, verken innehar eller vil kunne skaffe til veie dokumenter som tilfredsstillende kravene til gyldig legitimasjon, slik disse er spesifisert i forskrift 13. mars 2009 nr. 202 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsforskriften) § 5.

Finansdepartementet viser til at det i henhold til hvitvaskingsloven ikke er et krav om at identifikasjon av kunden skal skje på bakgrunn av vedkommendes personlige oppmøte. Dette fremgår av hvitvaskingsloven § 7 fjerde ledd, som regulerer dokumentasjonskrav i tilfeller hvor identifikasjon av kunden skal skje på bakgrunn av fysisk legitimasjon (i motsetning til elektronisk), og uten kundens personlige oppmøte.

Finansdepartementet viser videre til at det i henhold til hvitvaskingsloven § 7 femte ledd er adgang til å bekrefte kundens identitet uten at det legges frem "gyldig legitimasjon". Bestemmelsen lyder som følger:

"Bekreftelse av fysiske personers identitet etter første ledd nr. 2, annet ledd og tredje ledd kan foretas på annet grunnlag enn gyldig legitimasjon dersom den rapporteringspliktige er sikker på vedkommendes identitet."

I merknadene til bestemmelsen i Ot. prp nr. 3 (2008-2009) fremgår det at bestemmelsen er forutsatt brukt i få tilfeller. Unntaksadgangen eksemplifiseres med tilfeller hvor fremleggelse av gyldig legitimasjon fremstår som unødvendig, for eksempel i små lokalsamfunn hvor den rapporteringspliktige har faktisk kjennskap til kundens identitet. Forarbeidene gir ikke eksempler på tilfeller hvor kunden av ulike grunner ikke kan fremlegge dokumenter som tilfredsstillende kravene til "gyldig legitimasjon". Finansdepartementets vurdering er like fullt at unntaket også bør kunne komme til anvendelse i slike tilfeller. Det avgjørende etter bestemmelsens ordlyd er hvorvidt den rapporteringspliktige kan bekrefte kundens identitet med sikkerhet.

Ved vurderingen av i hvilke tilfeller unntaket kan få anvendelse, må det ses hen til hvitvaskingslovens formål, og til i hvilken grad den alternative måten å identifisere kunden på, kan gi den samme sikkerheten for kundens identitet som fremleggelse av dokumenter som tilfredsstillende kravene til gyldig dokumentasjon. Finansdepartementet deler Justis- og beredskapsdepartementets vurdering av at risikoen for at en person under vergemål skal kunne benytte kapitalkonti som skal forvaltes av fylkesmannen, til hvitvasking eller terrorfinansiering, fremstår som svært liten. Dette trekker i retning av at lovens normalordning om fremleggelse av gyldig legitimasjon kan fravikes.

I brev 5. desember 2012 har Justis- og beredskapsdepartementet foreslått at fylkesmannen for identifikasjonsformål ved opprettelse av kapitalkonto for personer under vergemål, kan utforme et eget dokument/ bekreftelse som skal kunne legges frem i stedet for gyldig legitimasjon. Finansdepartementet legger til grunn at fylkesmannen (overformynderiet frem til 30. juni 2012) har foretatt en betryggende vurdering av identiteten til personen ved opprettelsen av vergemålet og er sikker på denne. Slik Finansdepartementet vurderer det, bør bankene derfor kunne bygge sin kundekontroll på en bekreftelse som er utstedt av fylkesmannen. Finansdepartementet

viser i den forbindelse til at en bekreftelse utstedt av fylkesmannen vil være utstedt av "offentlig myndighet" på samme måte som gyldig legitimasjon, jf. hvitvaskingsforskriften § 5 første ledd.

Justis- og beredskapsdepartementet har foreslått at fylkesmannens bekreftelse skal inneholde følgende opplysninger.

- 1) Personens navn,
- 2) Personens fødselsnummer eller D-nummer
- 3) Personens faste adresse,
- 4) At fylkesmannen skal forvalte midler på vegne av personen med hjemmel i vergemålsloven

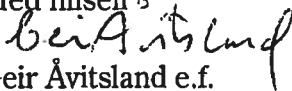
Med unntak av bilde og navnetrekk vil dokumentet da inneholde de samme opplysninger som det oppstilles til gyldig legitimasjon i hvitvaskingsforskriften § 5 andre ledd, og dessuten inneholde de opplysninger som banken er pålagt å registrere i henhold til hvitvaskingsloven § 8. Finansdepartementet antar at en slik utforming av dokumentet vil være hensiktsmessig.

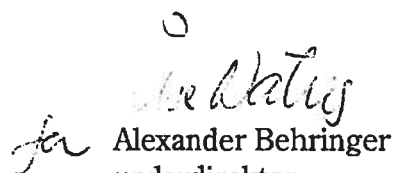
I brev 5. desember 2012 legger Justis- og beredskapsdepartementet videre til grunn at det for fylkesmannens adgang til å disponere over kontoen, vil gjelde et krav om forenklet kundekontroll, jf. hvitvaskingsforskriften § 10 nr. 4.

Finansdepartementet legger til grunn at det er personen under vergemål som er kunde i banken, og at fylkesmannen er disponent på vegne av personen under vergemål. Kundekontrollkravene vil da ikke få direkte anvendelse på fylkesmannen. I hvitvaskingsloven § 6 tredje ledd, foreligger det imidlertid et krav om at *"identiteten til den som handler på vegne av kunden skal bekreftes på grunnlag av gyldig legitimasjon."*

Finansdepartementet antar at bekreftelsen av identiteten til de personene hos fylkesmannen som skal disponere kontoen på vegne av personen under vergemål, kan gjennomføres på en hensiktsmessig måte ved innsendelse av bekreftet kopi av vedkommendes legitimasjon til bankene. I denne forbindelse viser Finansdepartementet til Finanstilsynets rundskriv 8/2009 punkt 2.9.2, hvor det er lagt til grunn at denne fremgangsmåten vil være i tråd med hvitvaskingsregelverket når kunden har flere ansatte som disponerer konto på vegne av kunden.

Med hilsen

Geir Åvitsland e.f.
ekspedisjonssjef

Alexander Behringer
underdirektør

Gjenpart: Finanstilsynet